

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27469/2023
06.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Вукица Мидоровић, адвокат у ... и Никола Спајић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Ваљеву, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 714/23 од 16.03.2023. године, у седници већа одржаној 06.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 714/23 од 16.03.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Шапцу 2П 63/22 од 10.11.2022. године и **ОДБИЈА** се захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија да тужиљи АА накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 132.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Основни суд у Шапцу је донео пресуду 2П 63/22 дана 10.11.2022. године, којом је, у првом ставу изреке, одбио приговор стварне ненадлежности тог суда изјављен од тужене, као неоснован; у другом ставу изреке, обавезао тужену да тужиљи исплати износ од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.11.2022. године, као дана пресуђења до исплате, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове и патњу, за нарушен лични, породични живот, за трпљену неизвесност, неодговарање државних органа, намерно скривање и заташкавање информација о стварној судбини њеног сина, рођеног ...1983. године у Шапцу, због реакције и ставова надлежних органа који су показали трајну незаинтересованост да се утврди где је и каква је судбина њеног детета, као и да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 258.600,00 динара, са законском затезном

каматом од извршности пресуде до исплате; у трећем ставу изреке одбио захтев заступника тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је, одлучујући о жалби тужене, пресудом Гж 714/23 од 16.03.2023. године, жалбу усвојио, преиначио пресуду Основног суда у Шапцу тако што је одбио тужбени захтев тужиле да јој тужена по основима наведеним у изреци првостепене пресуде исплати износ од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.11.2022. године као дана пресуђења до исплате, те захтев да се тужена обавезе да тужиле накнади трошкове поступка у износу од 258.600,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и обавезао тужилу да туженој накнади трошкове поступка у износу од 56.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде тужила је изјавила дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 10/23) и одлучио да је ревизија тужиле основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, те без битне повреде одредаба парничног поступка на коју у ревизији указује тужила, јер противно наводима ревизије другостепени суд није утврдио другачије чињенично стање, већ је на основу чињеничног стања кога је утврдио првостепени суд донео другачију одлуку применом материјалног права, за коју ревизијски суд оцењује да је погрешна.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је ...1983. године у Општој болници у Шапцу родила здраво мушко дете, тешко 2 килограма и 700 грама, дугачко 51 цм, које је добило оцену 9. Истог дана је тужилина беба послата у Завод за превремено рођену децу у Београд, а да пре тога нико од запослених у Општој болници у Шапцу о томе није обавестио тужилу, па је тек на њено инсистирање лекар педијатар рекао да постоје проблеми са дисајним органима бебе, да болница нема одговарајуће апарате и да зато морају да пошаљу бебу у Београд, али да јој живот није угрожен. Супруг тужиле је отишао до Завода за превремено рођену децу да се интересује за бебу, где су му рекли да је дете умрло, док су тужиле у исто време у Општој болници у Шапцу рекли да је са бебом све у реду. Тужила је отпуштена из Опште болнице Шабац ...1983. године, а тек на њено инсистирање је накнадно добила отпусну листу, 2016. године, у којој није било наведено да је дете умрло. Након што је обавештен да је дете умрло, тужилин супруг је инсистирао да им дају посмртне остатке детета да их сахране, али су му рекли да болница по службеној дужности врши сахрањивање. Никада, и после више захтева, тужила није добила документацију о беби, а извод из матичне књиге умрлих је добила тек 2016. године. У јавнокомуналном предузећу у Београду добила је информацију да њено дете рођено ...1983. године, умрло ...1983. године, није сахрањено на гробљима Београда. На писмени захтев од Завода за

превремено рођену децу добила је отпусну листу за бебу и спроводницу леша, где је стајао печат пријемне амбуланте, потврду о смрти на којој је стајао печат пријемне амбуланте, а на потврди о смрти и историји болести није било наведено да је рађена обдукција бебе. Тужилца се више пута безуспешно обраћала државним органима, али није добила никакво обавештење о судбини детета.

На основу тако утврђених чињеница је првостепени суд нашао да је тужбени захтев основан позивајући се на одредбу члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, члана 16. став 2. Устава Републике Србије, члана 22. став 1. Устава, члана 200., члана 172. став 1. у вези са чланом 154. став 1, члана 158., те члана 206. став 1. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је оценио да према утврђеном чињеничном стању нема основа да тужена одговара за штету насталу услед неправилног или незаконитог рада Опште болнице у Шапцу и Завода за превремено рођену децу Београд. Стога је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Одредбом члана 8. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода прописано је право на поштовање приватног и породичног живота, тако што свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

Према одредбама Устава Републике Србије, члана 18. став 2., Уставом се јемчи и као таква непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима Међународног права, потврђеним Међународним уговорима и Законом. Законом о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист Србије и Црне Горе“, Међународни уговори број 9/03, 5/05, 7/05 и „Службени гласник РС“ Међународни уговори број 12/2010) ратификована је наведена конвенција, те према одредби члана 145. став 2. Устава Републике Србије судска одлука може бити непосредно заснована и на тој конвенцији.

Према конкретно утврђеном чињеничном стању, тужилца се обраћала болницама и надлежним органима тужене, па и кривичном пријавом, како би разјаснила околности везане за смрт њеног прворођеног детета, што јој није омогућено, као ни да дете после смрти види, нити сахрани. Утврђено је да дете није сахрањено, нити је евидентирана његова сахрана на било ком од београдских гробаља. Према документацији коју је тужилца добила, нема података да је рађена обдукција бебе. Све то током 37 година код тужилце одржава сумњу да је њено дете и даље живо.

Према изнетом, а како Република Србија има обавезу да омогући остваривање људских права гарантованих Уставом и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, произлази да стоји основ за одговорност тужене што на потребе тужилце за заштитом људских права није адекватно одговорила, јер није обезбедила да тужилца буде информисана о судбини свог детета, да се увери у узроке смрти, ако је дете преминуло, да обезбеди да дете буде сахрањено и да о томе свему постоје несумњиви подаци. Како Република Србија није обезбедила остваривање загарантованих Уставом и ратификованом Европском конвенцијом људских права

тужиљи, то је правилан закључак првостепеног суда да тужиља има право на накнаду нематеријалне штете на основу одредаба члана 200. Закона о облигационим односима, у износу који је тај суд правилно одмерио и признао тужиљи.

Према изнетом је одлучено као у изреци на основу одредаба члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима другостепеног и ревизијског поступка донета је применом одредаба члана 153. и 154. Закона о парничном поступку. Трошкови ревизијског поступка одмерени су према одређеном захтеву тужиље на износ од 22.500,00 динара за састав ревизије и износ од 110.000,00 динара за таксу за ревизију, применом Тарифе о накнадама трошкова и наградама за рад адвоката и Закона о судским таксама.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић